

LUTHERSK KIRKETIDENDE

MENIGHETSAKULTURETS

BIBLIOTEK

INNHOLD

Den fattige(s) Gud / «Kirken selv» / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

2. søndag i faste – Martin Synnes
3. søndag i faste – Brita Hardeberg
4. søndag i faste – Birger Henrik Fossum

Akutte katastrofer utløyer ein heilt annan gjevarvilje enn den langsame lidinga

Den fattige(s) Gud

Det vekte oppsikt då Leger utan grenser tidleg på nyåret ba om stans i straumen av pengegåver til katastrofearbeidet i Sørøst-Asia. Ikkje lenge etter leste vi at lovnadene om bistand etter flodbølgekatastrofa var fire gonger større enn det FN og Den internasjonale Raudekros-

sen hadde planar om å bruke. Etter at lovnadene passerte to milliardar dollar, sa generalsekretær Kofi Annan at heile denne summen nok ikkje vil kome fram til dei som vart råka av flodbølga. Den britiske hjelpeorganisasjonen Oxfam har funne ut at berre halvparten av dei

197 millionar kronene som vart lova til jord-skjelvofra i Bam i Iran i fjor er utbetalte.

At akutte katastrofer utløyser ein heilt annan gjevartilje enn den langsame lidinga, er noko vi veit godt frå før. Noko av det spesielle med denne katastrofa er at nokre av dei rikaste og fattigaste menneska i verda vart råka samstundes, sidan heimane til mange av dei fattige ligg i nærleiken av dei moderne ferieparadis for oss rike. Vi kunne lettare leve oss inn i tragedien enn ofte elles, fordi overlevande landsmenn brakte augevitneskildringane til oss. Den lange lista over sakna nordmenn var ei påminning om at det kunne godt ha vore ein av oss.

At det midt oppe i kaoset og mediekøyet også oppstår konkurranse mellom ulike bistandsaktørar er ikkje særleg oppløftande. Regjeringar overbyr kvarandre med fagre millionlovnader, og private organisasjonar utnyttar den dramatiske situasjonen til å skaffe støtte til eige arbeid. Det aller mest alvorlege er likevel korleis ei akutt-krise som vekkjer vestleg medieinteresse i neste omgang går ut over naudlidande i andre område av verda. Bistandsminister Hilde Frøfjord Johnson påtala sterkt og klart det umoralske i å la dei døyande i Darfur betale rekninga for dei som er råka i Sørøst-Asia. For dessverre er det ikkje noko nytt at store bistandssummar blir omdisponerte frå andre kriseområde for å innfri nye lovnader. Situasjonen i Darfur-provinsen i Vest-Sudan er som kjent at to millionar menneske er på flukt, 70000 er drepne og tusenvis står i fare for å svelte ihel.

På Kyrkjemøtet for eit par månader sidan løfta kyrkjerådsleiar Bore fram som vår tids største utfordring og mest presserande verdispørsmål det faktum at ein milliard menneske i verda lever i ekstrem fattigdom. Med det næriletet vi no har fått av fattigdomen i Indonesia, på Sri Lanka og i Thailand, og med situasjonen i Darfur i mente, får diskusjonane om offentleg fattigdom i kommune-Noreg eit uverkeleg skjær over seg. Eit land med drøye 55 billionar på bok skulle ha råd til både å få orden på kommuneøkonomien og til å spele ei enda større rolle i arbeidet for å lindre naud og

bidra til å skape rettferd og fred i krigsherja Sudan.

Kyrkja sitt kall i denne alvorlege situasjonen er å løfte hendene i bøn for verda og alle naudlidande, samstundes som vi med stort frimod og kraft set vår nestes naud på dagsorden og nyttar alle høve til å kjempe mot urettferdige ordningar for fordeling og handel. Åndeleg liv og djerv profetisk vitneteneste går hand i hand og kan ikkje skiljast frå kvarandre. Det vert vi påminnte om når vi om nokre dagar innleier fastetida. Årets preiketekst på Askeonsdag rommar den sterke understrekinga frå Jesaja-boka (kap 58) om den faste Gud vil ha. Det

Diskusjonane om offentleg fattigdom i kommune-Noreg får eit uverkeleg skjær over seg

handlar om utrøyttande kamp mot uretten og undertrykkinga, om å dele sitt brød med dei som svelt og å gi hus til heimlause og klede til dei nakne. Vår forkynning i nauds- og katastrofeti-

der må ikkje servere enkle svar på lidinga, men stillferdig minne om at inkarnasjonens Gud tømde seg for all guddommeleg rikdom, gjekk inn i våre kår og vart eit lite, svakt og sårbart menneskebarn. Slik solidarisererte han seg med alle små menneskeborn han har skapt, og slik forpliktar han oss som kristne og som kyrkje til å vere forsvarar og talsmann for dei fattige og undertrykte, ikkje minst når kamera er slått av, alle norske skadde er komne heim, og omtanken og gjevargleda truar med å døy

JAN OTTO MYRSETH
janotto@ringnett.no

«Kirken selv»

AV PER LØNNING

«Det er først når KIRKEN SELV (uthevet her) får avgjøre spillereglene at både statsråden og vi andre kan få et klartest mulig bilde av hva det kirkelige votum i en bispenomina-sjon egentlig er.»

Bravo! Sitatet stammer fra en Aftenpostleder 30. desember og uttrykker en erkjennelse vi ikke har vært overført med fra det hold i senere år. Uheldigvis med en satirisk tegning som nærmeste nabo, tittel «Homogent samspill». Den fleiper med homodebatten og skal tydeligvis avsløre en kirkelig kokkelimonke. Biskop Kvarme med herskermine sitter innrammet i Oslos skinnend, plettfrie byvåpen. Høybråten og Bondevik omkranser ham som musiske småengler. Er satire å sette ting på hodet? Enn om avisen hadde vist oss den egentlige, helt utrolige kokkelimonken: høyreordfører Ditlev-Simonsen på maktens trone med kraftsosialistene Furre og Gelius som sufflører (om enn ikke presis dalende ovenfra)?

Siterte avisleder – med overskrift «Kirkens votum» – henter samtlige støtterefranser fra den kampanje Kirkerådets (KRs) leder og direktør i fellesskap startet opp i samme avis julaften og forsterket 29. og 30. desember. Her brukes påstanden at «kirken» skulle være «overkjørt» av departementet, til springbrett for en omvendt overkjøring, som det antydes: til inntekt for kirkelig selvråderett. Kan en KrF-statsråd motstå hjemlandstoner som disse?

Innenfor nevnte ramme starter kirkerådsdirektør Erling Pettersen noe som til forveksling ligner en privat valgkamp. Jeg kan ikke huske et tidligere «Stem på meg!»-stunt fra en bispekandidat som det på side 6 i Aftenposten

29. desember. Avisen kaller det med rette «utspill» og fremhever én – én – fane-sak for kandidaten: et homoprogram i rak motsetning til, som den kaller «hovedmotstander Ole Christian Kvarme». Det som ikke akkurat frem-heves, er at sistnevnte står for det vedtak som KR via Kirkemøtet (KM) er forpliktet på, og som direktøren ex officio har hovedansvar for å administrere. Samtidig står Lærenemnda midt oppe i sitt vanskelige oppdrag, pålagt det av KR, å gjennomtenke samme sak for hele vår kirke, og samme direktør er administrativt hovedansvarlig også der. Et hus i strid med seg selv – slik avtegner Den norske kirke seg gjennom Aftenpostens og de to kirkerådslederes fellesfremstøt – kan et slikt hus bli stående? Hvis aksjonistene fortsatt skal signere for «kirken selv»?

Andre «Kirken selv»-uttrykk hos KR-leder Bore er «lytte til kirken», «kirkens syn», «kirkens votum». Alle refererer de til KM/KRs omkamputspill for å tviholde på egen valgmodell. Den må verges fremfor alt, bortsett fra at det inntil nå sakrale tretall – for anledningen! – byttes ut med et beleilig firetall som da altså sikrer kirkerådsdirektørens plass i sluttheatet. Uvanlig prosedyre! Så utvilsomt står Pettersen utfra en rimelighetsbetraktning sterkere enn konkurrentene Bakkevig og Bjørnøy etter første runde, men midt i en valgprosedyre kan det da bare fastslås at gjort er gjort og spist er spist! Spillereglene kan ikke forandres underveis med henvisning til inntrufne omstendigheter – især når disse i prinsipp er såpass forutsebare som her (kfr. mine påvisninger av matematisk vilkårlig innebygd i KM/KRs modell, Vårt Land 3.12.2002 og 9.9.2004). Særlig talende i Bores etterpåprose-dyre er

hans fremheving av «sentralkirkelige vurderinger». Er det ikke nettopp bestrebelsene for en mer av sentralisert rådskirkelighet som gir hele forsøksmodellen klem, og som lar konseptene selvstyre og sentralkirkelighet smelte så refleksjonsløst sammen?

Bore hevder at oppstusset om forsøksordningen ikke skyldes KR/KMs modell, men departements (KDs) beskjæring av modellen: Synd at det motsatte seg et enstemmig KMs «ønske om å stenge muligheten for å avgi stemme på andre enn de nominerte», av matematisk fellesformel for nr. 1, 2 og 3-stemmer, og til sist institusjonalisering av de planlagte sluttforhør av kandidatene, modelert etter næringslivets søkerintervjuer.

Dermed er departementale reservasjoner til KMs prosjekt utlagt som skumle anslag mot «kirken selv». Vips er ansvaret for hurlumheien rundt Oslo-valget samlet i én pose. Hadde KM/KR fått sin vilje, hadde jo ingen dark horse dukket opp på listen uten BR-autorisasjon, husfreden hadde vært trygget! Visst kunne BR, om det ønsket, ha inkludert Kvarme blant sine sju. Det valgte imidlertid å stemme ham ned og – mot all sed og sømd – å lekke resultatet. Antinominasjon, i rene ord. Nå utnytter Bore lekkasjen for det den ikke er verd. Var det ikke for det egenmektige KD, ville alt vært idyll og vårt ekspanderende rådsdemokrati være friid fra siste motsigelsesmulighet. «Ak, skuffende drøm!» (Grundtvig)!

Hvem får økt armslag når menighetsmøter kaster inn et maksimalt antall navn, som BR så – med begrensede unntak og håndterbare reservasjoner – står fritt til å forby forslagsstillerne og andre å stemme på? Hvilken økt frihet gir 7 navn på bordet og ingen adgang til å løfte øynene fra listen, i forhold til kirkelovens ordning 3–5 navn og full frihet til velgerne? Aldri kunne så tallrike stemme så mye på så mange, men i hvilken retning går fremskrittet? A stemme på 7 (evt. 5) i et valg der bare én tar prisen, blir lite mer enn å snuble i egne ben. Og når dertil bispedømmerrådet midt under det hele stiger frem og instruerer de stemmeberettigede om hvilken bispeprofil som høver «i vårs gård»? Det har det til nå vært de stemmeberettigedes oppgave å fortelle «sentralkirkelige» instanser. En perspektivrik rokade av rollene!

Enda et maktpluss får BR når det omsider, sammen med KR, stiller med egne stemmesedler. Når en ekstrarunde – opprinnelig med bispene som eneste deltagere – har skutt fram, og siden est ut, var målet i starten en samlande vurdering etter slutført votering. Som ved enhver geistlig utnevning skulle tilsynsbeholdningen på banen, meningsfullt nok. Hvorfor skulle ikke bispesandidater i prinsipp underkastes samme pastorale bedømmelse som en prestesøker? En avstemning på toppen av avstemningen har derimot null mening, bortsett fra å relativere det valg som allerede er avvirket. Av det aktuelle Oslo-valg ser vi dessuten hvorledes det under gitte omstendigheter kan presse fram nye og intrikate habilitetsproblemer. Også offisielt intervju av bispesandidatene kan nå foretas av personer som på forhånd har uttalt seg prinsipielt kontra ikke bispedømmeråd-godkjente kandidater. Og av dem som uttrykkelig, ved navns nevning, har stemt for å utelukke en av de aktuelle kandidater som kandidat. Hvaslags ryddighet gir dette?

Et annet etter min mening kirkelovstridig forhør er av merkelige grunner ikke blitt fokusert i pressen. Midt under valget sender Oslo kirkelige fellesråd brev til byens menighetsråd. Av dette fremgår at Fellesrådet på egen hånd har foretatt skriftlig forhør av samtlige 8 kandidater, for så å oversende svarene til «allemenigheter@kirken.oslo.no». Det ville føre for langt å referere samtlige 8 spørsmål nå. De spenner fra «Vil du ordinere kvinner eller menn som lever i homofilt partnerskap?» (nr. 1 !!!) til «Går du selv til skrifte?» (nr.4). Hva innbiller egentlig fellesrådet seg om sin oppgave innenfor dagens kirkeordning? Hva den dag alle fellesråd ved alle bispevalg gjør noe lignende? Er det frapperende utslaget av kirkekommunal maktglede noe mer enn ett tankeløst uttrykk for de kirkelige råds svaltende selvbevissthet? Eller har Oslo BR og/eller KR kjent til og gitt sin stilltinnede velsignelse til utspillet?

Noen må frasi seg den makt andre skal tilføres. Summen av ny og gammel makt blir i alle tilfelle: 100%. Aldri har et enkelt råd fremstått med et større stykke av kaka i munnen enn Oslo BR i denne stund. En nominasjonsinstans med formell eksklusjonsmakt! En instruksinstans med nyformulert kvalifika-

sjonsliste i hånden. Sammen med KR: arrangerer av (frivillige som ufrivillige) bispeintervjuer som ingen «utenforstående» kan observere eller i fortsettelsen avveie betydningen av. Og til slutt: ekstra stemmegiver med nystemt citar i hende. Det KM som stemte denne ordningen frem, er selv sammensatt av B-råd som hvert i sin tur skal nyte felles seier av samme fruktfat. Og så heter det at det er «kirken selv» som står bak det bastante maktapparatet og føler seg krenket over at dette ikke for anledningen ble ytterligere pansret?

KRs prerogativer er på papiret ikke utvidet fra forrige valg. Men ved å fremstå som militant vokter av egen forsøksmodell overskred rådet julaften Rubicon. En helt ny situasjon oppstod, slik det til overmål ble bekreftet 5. juledag. Når rådets leder (VL 3.jan.) møter mitt spørsmål om habilitet, med et rådsvedtak av 13.09. som fritar direktøren for oppgaver knyttet til bispevalget, smetter han utenom mitt hovedpoeng (VL 29.12.), nemlig kirkerådsleders og kirkerådsdirektørs duett i Aftenposten julaften. Slik duetten utviklet seg til trio med Aftenposten selv som tredjestemme 29. og 30.12., er mitt spørsmåstegn herved byttet ut med et utropstegn! Ikke uten interesse konstaterer jeg at Bore, som helt til da hadde talt uaffisert «ex cathedra» i rådets navn, 4. januar røper at det skjebnesvangre vedtaket var fattet av et «bispeutvalg» med kun 3 medlemmer. Hvilke fullmakter hadde da rådet gitt den handlekraftige troika, og med hvilken hjemmel hadde det gitt dem?

Som hovedorientering fremhever Bore 30.12. «balansen mellom det enkelte bispedømmes ønsker og sentralkirkelige vurderinger.» Tolket utfra sakens gang må dette gå på p.d.e.s. det enkelte BRs utspill, p.d.a.s. tilkjennegivelser fra KM og KR. Det som da mangler, er bare den landsvide folkekirke: gudstjenesteforsamlingen i by og på land. Hvor er de i rådskirkebildet? I hvert fall ikke i det gjentatte krav om vektlegging av lokale stemmer på bekostning av landskirkelige, se spesielt argumentasjonen fra Oslo BRs leder i Vårt Land 20. desember! Både på prinsipielt grunnlag og utfra egen tolkning av den aktuelle stemmefordelingen krever hun maksimal vektning av lokalstemmer til fortrenghet for «proster og professorer utenfor bispedømmet».

Men også i kirkerådsformannens kopling av lokalt og sentralt savnes en akseptabel kirkemodell. Den norske kirke som enhetlig fellesskap synes tilstrekkelig varetatt gjennom «sentralkirkelige vurderinger». Ad undas med proster og professorer når «Kirkens votum» skal snekres! Men reduserer ikke dette hovedstadsbispens tradisjonsforankrede rolle – knyttet til kongehus og «sentrale» nasjonalhendinger – til putring i en bemerkelsesverdigg liten Oslogryte? Er det noe Gunnar Stålsett med rette kan roses for, så at han har skjøttet disse oppgavene så ingen ble fristet til å tenke puslete om kirke eller bispeembete. Nå er nettopp de som snakker aller høyest om å «kåre en etterfølger til Gunnar Stålsett», de første til å forpusle Oslobispens rolle gjennom å frabe seg meninger «utenfra».

Er det «Kirken selv» som taler med autoritativ tyngde når KM og sentralkirkelige råd fremmer umulige forsøksprosjekter? Da må mange av oss bekjenne seg som uekte sønner og døtre. Og er det kirkens integritet som settes på spill om departementet formaner til sinnsro og ettertanke i forhold til hevdvunnen kirkerett, ja, da bytter jeg gladelig førstefødselsretten ut med en tallerken linser.

Tiden er inne, ikke til rådsnar kampanje for «Kirken selv», men, kort og godt: for kirkelig selv-besinnelse.

Pr. 17.1.2005

FRA BOKFRONTEN

Jostein Sie

Søndagens salme

Arendal 2004

Til jul fikk jeg ei bok som jeg gjerne vil gjøre mine prestekolleger kjent med. Tittelen er *Søndagens Salme*. Den er skrevet av Jostein Sie, pensjonert skolesjef i Arendal.

I åpningsordene skriver han: «Målgruppen for dette arbeidet er først og fremst vanlige kirkegjengere. Håpet er at *Søndagens Salme* kan fungere som en lettlest håndbok for dem som ønsker å bruke litt tid til å forberede seg til gudstjenesten.»

Med utgangspunkt i søndagens tema tar han frem en salme fra *Norsk Salmebok* for hver søndag gjennom hele kirkeåret. Han sier litt om salmetekst og dikter, og litt om melodi og komponist. Boka inneholder mye kunnskap. Den er lettlest, og språket er enkelt og presist.

Hver periode i kirkeåret er illustrert med et bilde fra klassisk kirkekunst.

Jeg tror denne boka kan gi større bevissthet om verdien av gudstjenesten og salmeskatten.

Men boka har et interessant siktepunkt til. Når kostnadene til utgivelsen er dekket, skal inntektene gå uavkortet til UNICEF's arbeid med å vaksinere verdens fattigste barn mot seks alvorlige barnesykdommer.

Historien gir grundig dokumentasjon på at det er mer rasjonelt å forebygge enn å reparere. Og det er vanskelig å tenke seg en mer kvalifisert kristen handling enn å gi noen av verdens fattigste barn en bedre helsestart i livet.

Biskop Olav Skjevesland har funnet denne boka så interessant at han har skrevet et brev om den til alle menighetsrådene i Agder bispedømme. I dette brevet sier han noe om innhold og opplegg i boka, og så avslutter han slik:

«Jeg skulle ønske at kirkens folk tok vel imot denne boka både på grunn av innholdet og på grunn av det hjelpeprogrammet den representerer.

Mot denne bakgrunn ber jeg menighetsrådene vurdere:

1. Å kjøpe boka til menighetskontoret.
2. Å bruke boka som gave ved bestemte anledninger i menigheten.
3. Å be redaktøren av menighetsbladet om å presentere boka i bladet.»

Vi prester har et ansvar for å hjelpe våre menighetsmedlemmer til å se verdien av å leve med i kirkeårets meningsrike rytme. Denne boka kan hjelpe oss med dette ansvaret.

Jeg vil oppfordre mine prestekolleger til hver på sin plass å ta et initiativ for at menighetsrådet på et av sine møter diskuterer de tre punktene som biskop Skjevesland nevner i sitt brev.

Boka distribueres gjennom Forlagsentralen. Den er til salgs i vanlig bokhandel, og prisen er kr. 195,-

Jens T. Johannessen

SØNDAGSTEKSTEN

Martin Synnes, Brita Hardeberg og Birger Henrik Fossum

2. søndag i faste

20. februar

Prekentekest: Matt 15,21–28;

1 Mosebok 32,24–30; 2 Kor 6,1–10.

Perspektiv

Kampmotivet dominerer på denne søndag i fasten. Det er krevende, men nødvendig å tale sant om kristenlivet i dette perspektiv. Det dreier seg om å finne veien «i all motgang, nød og fristelse» (kollektbønnen). Vårt utgangspunkt kan være forskrekkelig dårlig, en livssituasjon med stor fallhøyde. Men så kan et rop og en bønn ta form. GT-teksten løfter fram Jakobs merkelige kamp med Gud: «Jeg slipper deg ikke før du velsigner meg!» Er det mulig å kjempe med Gud og vinne? Forklaringen må være at Jakob går med trassig mot for det som Gud aller helst vil gi oss: Sin velsignelse! - Mon vi kan overbevise våre tilhørere om at dette er en kamp som er verd å kjempe? Fram til ham som er kilden til all velsignelse! Midt gjennom det hele dreier det seg om troens kamp, tilliten til ham som aldri ønsker å ødelegge troen. I den andre leseteksten deler Paulus noen av sine røffeste erfaringer. Hva er forklaringen på at denne mannen ikke gir seg, ja, ikke går under i all rå motgang? Hvilken ryggdekning har han egentlig?

Teksten

Matteus vender tilbake til underberetninger. Kontrasten til foregående narrativ er skarp. Jesus har vært i stridssamtale med fariseisk jødedom om krav til rituell renhet ved måltider (15,1–20), et sensitivt og ekskluderende

drag ved den samtidige jødedom. Jesus snur deres undervisning på hodet: Bare den ondskap som «går ut av munnen», som kommer fra hjertet, gjør mennesket urent og bryter ned gudsforholdet! (v19f); en dyptgripende realitet som krever ny erkjennelse og bot hos Guds folk.

Jesus beveger seg langt mot nord, inn i det syrofonikiske byområde; det betyr ut over enmerkene for hans primære kallsoppdrag. Fokus i den beretning som følger (vår tekst) er teologisk egentlig ikke det under som skjer. Det utgjør en viktig ramme og bekreftelse på den «seier» som den kanaanittiske kvinne vinner i sitt møte med Jesus. Men fokus er fra starten helt klart denne kvinnen som dukker opp: «Se, en kanaanittisk kvinne...!» (v22a). Klimaks i beretningen finner vi i Jesu endelige svar til kvinnen, et emosjonelt og kraftfullt svar som berømmer hennes «store tro»! (v28). Teksten hos Matteus har gjennomgående dialogkarakter. Den spennende framdrift i kvinnens kamp merkes når hun forserer hindringer. Det som driver henne er noden for sin datter og dessuten en tillit til at Jesus har makt til å hjelpe.

Matteus viderefører samme beretning hos Markus (7,24–30), men med interessante utvidelser og forkortninger (om vi fastholder tokilde løsningen).

Kvinnen som roper

Det er påfallende at Jesus på eget initiativ beveger seg et godt stykke inn i hedensk landområde. Et overlatt «prøveprosjekt» og en foregripelse av hans universelle oppdrag? Identifiseringen av kvinnen – «kanaanittisk», gir tydelige (gammeltestamentlige) assosiasjo-

ner til den ikke-jødiske befolkning som omgav Israel. Hennes iverdige og vedvarende fremstøt kan leses ut av imperfekt av verbet: «*Hun ble ved å rope!*». Tilropet fra hennes munn lyder tre ganger i teksten (vv22/25/27). Det innledes hver gang med høyhetsnavnet «herre» (jf 8,2). Hun erfarer et nytt gudsnærver gjennom personen Jesus og hun trer fram til ham med tilbedelse og nytt bønnerop (v25). Det innledende anrop (v22) er rettet mot Guds Messias (jf 20,30). «Davids sønn» er en etablert Messias-betegnelse i jødedommen. Kvinnen er åpenbart noe kjent med messiasforventninger i Israel. Hun har hørt om Jesus og roper nå ved given anledning til ham om Guds barmhjertighet: «*forbarn deg over meg!*» Hun identifiserer seg helt med sin datter som lider hardt, «besatt av en demon». Evangeliene gir liten hjelp til nærmere diagnostisering av ulike lidelser, men de opererer med en rimelig klar grense mellom sykdom og besettelser. Det er verd å merke seg at tilfellet av besettelse i vår tekst møter oss i et hedensk-synkretistisk område. Jesu utfrielse av mennesker, i møte med demonisk makt, er en sentral del av selve gudsriketildragelsen og kristen misjon fra starten av (jf 12,28). Det fortelles for øvrig ikke om noen uttrykkelig eksorsisme i vår tekst. Helbredelsen skjer på avstand.

Jesus er sendt til Israel

Matteus er spesielt tydelig med denne ramme om Jesu primære oppdrag (10,5f). Men like tydelig blir den til sist sprenget (28,19). Jesu taushet (v23) virker kynisk avvisende til ropet om barmhjertighet. Disiplene forsøker å avklare denne plagsomme situasjon; de er omgitt av høye kvinneskrik. Jesu uttrykkelige tilsvarende (v24) rommer den viktige grensedragning: «*Jeg er ikke sendt til.....*». Den betyr negativt fortsatt avvisning av kvinnen. Positivt betyr den en tydelig bekreftelse av Guds trofasthet mot Israel. Hele Jesu sendelse bevitner at Gud ikke slipper det folk han har utvalgt og gitt sine løfter! Benevnelsen av adressatene - «*de fortapte får som er Israels hus*», om hele Israel - har saktens noe tragisk over seg. Men rommer like fullt hyrdens omsorg for fårene. Han vil frelse og bevare, og han er kommet fordi de har hatt dårlige hyrder (jf Jer 50,6; Esek 34,11.16; Mt 9,36).

Vår tekst gir oss et dristig frelseshistorisk perspektiv på tingene. Den kan begrunne både Israelsmisjon og misjonen for folkene. Paulus ville si «for jøde først og så for greker» (Rm 1,16). Hvor vanskelig det var for de to misjoner å finne sammen kan også leses ut av vår tekst og av mange andre tekster i NT.

En tro som ikke slipper grepet

Så langt har Jesus ikke snakket til kvinnen. Men hun trenger seg på og faller ned i tilbedelse med sitt enkle nødrops: «*Herre, hjelp meg!*» (v25). Jesus kan ikke ha vært uberørt av hennes bønn, men hans vegring er fortsatt krass. Han stiller «barna» opp mot «hundene» (jf 7,6). Brødet tilhører barna, de som rettmessig tilhører huset og festmåltidet! Gudsrike tanken skinner gjennom (jf Luk 14,15). Men rollene i dette riket kan omstøtes radikalt (jf 8,11f)!

Kvinnens tredje og siste forsøk blir en seier. Hun griper fatt i Jesu billedtale og bekrefter lojalt hans grensedragning mellom Israel og folkene. Men hun ber om «smuler», de som faller fra de rike herrers bord. De representierer overfloden av Guds godhet og barmhjertighet! Kvinnen maktet faktisk ut fra sin nødsituasjon og med sitt rop å ramme Guds hjerte; hun rammer en nerve i det gudsbildet Jesus aller helst vil fornye i ord og handling (jf Hos 6,6; Mt 9,13;12,7). Jesus vil vise oss den Gud som reagerer! Han «reiser seg» for å svare kraftfullt på den elendiges nødrops:

«Fordi vergeløse undertrykkes, og fattige stønner, vil jeg reise meg nå, sier Herren. Jeg vil frelse dem som lengter etter hjelp» (Salme 12,6).

Jesus leser det avvæpnende tilsvarende fra kvinnen, han ser hennes tro: «*Å kvinne, din tro er stor!*» Han stanser opp for et menneske som forserer store hindringer for å nå fram til ham, som vet at en ikke kan kreve noe, bare rope ydmykt om barmhjertighet. Evangeliene viser oss ofte en tro som er uten forutsetninger, ja, som med sitt uttrykk er uten intellektuell og dogmatisk profilering. Provokatorisk nok finner Jesus den «store tro» utenfor Israel med alle dets religiøse fortrinns; viktig parallelltekst er Matt 8,10. Troen er tillitsfull tilslutning til Jesus, og den kan komme tilsyne i viljens kraftige og utholdende bevegelse. Den kan så å si sitte i beina! (jf Mt 9,2). Det er den

tro som under bønn stiller seg inn under en makt som rommer Guds gave og barmhjertighet.

Jesus kan ikke ødelegge troen. Han sier til henne: Du har vunnet fram: «*det skje deg som du vill!*» Matteus avslutter med en knapp melding om helbredelse fra samme time (v28).

På vei til prekenen

Det ligger en stor homiletisk utfordring å vent på oss i denne teksten: Å gå opp veien til tro, slik den tegnes heroisk av denne outsider, kvinnen fra et utområde. Kan vi få det til på en ærlig og erfaringsrelatert måte, sammen med våre tilhørere? For en del av dem kan det dreie seg om en vei som er grodd igjen, på grunn av makelighet og likegyldighet i stort vellevnet. Eller på grunn av mørke erfaringer som har skaket livet og mørklagt troen.

Jeg vil fremheve tre mulige merkesteiner.

I En kamp verd å kjempe

Vår tekst er faktisk som en «videoepisode» som lar oss erfare en dramatisk kamp på et dypt eksistensielt plan. Den kan bli sterkt involverende. Det blir spennende hvilke livserfaringer våre tilhørere sitter med, og om de kan spores inn på den veien kvinnen går med sin fortvilelse og nød. Hennes utgangspunkt er faktisk svært dårlig, men hun går nakent ut og vil slett ikke gi seg. Ja, hun krever med sitt rop en plass hos denne Jesus hun aner hvem er. Hun roper til ham med riktige navn! - En livssituasjon med stor fallhøyde, og kamp som er verd å kjempe: Satse alt for å favne den hjelp Jesus kan gi!

II Jesus Messias i nøkkelstilling

Dette punkt kan gjerne (i noen grad) utfoldes i et substansielt frelseshistorisk perspektiv, uten å gi slipp på et homiletisk grep. Jesus er den Guds utvalgte salvede konge. Han er Guds maktfulle inngang i fastetiden for å konfrontere djelemakt og all nød som holder mennesket bundet. Men Jesus ønsker med hele seg å innfri Guds trofasthet og løfter til Israel. Å gi slipp på Guds folk Israel ville bety å mørklegge en betydelig del av frelseshistorien i vår Bibel. Jesu «prøveprosjekt» i vår tekst har imidlertid gått videre, også i vårt land og i vår kommune! Hva innebærer Jesu sendelse som

Guds Messias i vår livssituasjon? Vi skulle på ramme alvor prøve ut troens vei ved å rope til ham. Og være utholdende og ikke la ham i fred!

III En tro som vinner seier

Troen vokser faktisk fram for våre øyne denne søndag, og med en veldig styrke og pretensjon. Krisetider kan bli dyrebare anledninger til tro. Jeg frykter at i et samfunn hvor vi er så selvberget og nytelsesbasert forsvinner motivasjonen for den kamp som er kostbar, men som virkelig kan gi vårt liv et nytt feste. Går vi for bare nye fordeler og ny sikring, eller går vi for å bli kjent med Jesus og følge ham? Jeg tror i sin ubegripelige omsorg kan Gud røre ved oss og gi oss et nytt utgangspunkt for læring. Ikke noe er sterkere og flottere enn troens grep som favner ham. Vi må kjempe homiletisk for å få fram klimaks i teksten. Jesus kan og vil ikke ødelegge tilliten til ham! Troen kommer inn og seirer. Den erfarer Jesu makt og nådige vilje med våre liv. - Er det mulig denne søndag å berømme «den store tro» hos dem som ikke gir opp sin kamp, men stadig forserer motgang og motsigelser?

Jeg husker, når jeg avslutter dette, en situasjon i utlandet. Jeg var utkjørt og langt nede både åndelig og helsemessig. En studentprest i byen så meg, og sendte meg en hilsen (han hadde det med å skrive på latin): «Teneo quia teneor»: «Jeg holder fast fordi jeg holdes fast»!

Siste vers i Hans Nielsen Hauges salme står for meg:

Nådigste Jesus, nå vil jeg meg binde ved dine løfter, din trofaste pakt: Hver den som ber og som leter skal finne! Så har de trofaste lepper jo sagt. Jeg vil med kvinnen fra Kanaans egne rope i lengsel og aldri bli still for du på bønnen til slutning må tegne: Amen, ja amen, deg skje som du vil !» (NoS 641.5)

MARTIN SYNNES
førsteamanuensis (NT)

3. søndag i faste

27. februar 2005

Prekentekest: Luk 11, 14–23 (–28)

Sak 12, 10; Ef 5, 1–2, 8–11

Inngang: «Et rike som ligger i strid med seg selv, blir lagt øde»

For noen uker siden ble Nobels fredspris delt ut til den kenyanske kvinnen Wangari Maathai. Jeg vil ha med meg Maathai som forbilde inn i årets fastetid. Hennes analyse av den økologiske situasjonen i hjemlandet minner om beskrivelsen Jesus gir av riket som ligger i strid med seg selv og blir lagt øde. Maathai har brukt sitt liv til å mobilisere mot ørkenspredning og ressursødeleggelse gjennom å få kvinner til å plante trær, foreløp har hennes bevegelse plantet 30 millioner. Hun har dessuten systematisk arbeidet for at livsgrunnlag sikres og menneskerettene ivaretas gjennom opplæring, familieplanlegging, ernæring, kamp mot korrupsjon, opplæring til demokrati, kamp for kvinners rettigheter. Slik vil Maathai legge til rette for at krig ikke er nødvendig. Mer om fredsprisen finnes på Nobelinstituttets hjemmeside.

For meg er fastetiden en årlig påminnelse om de totale vilkår vi lever under som individer og samfunn. Vi utsettes for gode og vonde krefter, i oss og omkring oss. Vi er kalt til å leve i forsakelse og tro. Hver dag kalles vi til å ta avstand fra og vise bort det som ødelegger for at mennesker kan leve verdige liv og for at skaperverket ødelegges. Og hver dag vil vi knytte oss til troen på den treenige Gud, Livgiver, Forsoner og Befrier. For meg er Wangari Maathai et eksempel til inspirasjon.

Til teksten: «—da er jo Guds rike kommet til dere»

Prekenteaksten er en sentral tekst hos Lukas og synoptikerne. Det er et eksempel på hvordan Jesus forkynner at Guds rike er nær, et grunn-tema hos synoptikerne. Begrepet «Guds rike» forekommer hele 32 ganger hos Lukas. Guds rike blir beskrevet som et frelsesrike, og sammenlignes med et bryllup (Luk 14, 15 ff) eller et måltid (Luk 13, 28 f.) Det er usynlig midt blant menneskene, og kjennetegnes ikke ved ytre makt (Luk 17, 21). Det er nåtidig, og samti-

dig fremtidig (Luk 14, 15 ff). Guds rike viser seg ved at Jesus er sterkere enn det onde, som her i vår tekst. Riket medfører en restitusjon av mennesker. Det ser ut til at Jesus i sin forkynnelse er seg bevisst at han som konge i dette rike skal forløse mennesker, og ikke herske over dem, se Luk 4, 18–19 (Jesu programtale i Nasaret), der han siterer fra Jes 61, if om Herrens salvede som skal forkynne gledesbudskap. Det er interessant at Jesus bare leser halve vers 61,2 («Jeg skal rope ut et nådens år fra Herren»), og lukker profetboken uten å ta med fortsettelsen: «—en dag med gjengjeld og straff fra vår Gud».

I prekenforberedelsen kan det være nyttig å lete frem litteraturen fra studiet, og skjerpe seg på synoptisk bibelteologi. I alle fall trenger jeg en repetisjon. Det nye testamentet revidert med oversetternes kommentar, Bibelselskapet 2003, gir lett tilgjengelig informasjon om noen begreper i teksten, noe er gjengitt nedenfor.

Teksten befinner seg i det den delen av Lukasevangeliet som forteller om det som skjedde mens Jesus var på reise fra Galilea ned til Jerusalem til sin siste påske (kap 9, 51–19, 27)

Vårt avsnitt innledes med en kort beretning om Jesus som drev en ond ånd ut av en stum. Den stumme talte, og folk undret seg (v 14). Lukas vil få fram hvordan Jesu makt over åndene viser at Jesus står i kontakt med Gud. Denne tolkningen var selvsagt ikke entydig i samtiden. Lukas forteller at noen mente Jesus hentet kraft fra djevelen (Beelsebul, av hebr. Ba'al Sebul, antagelig Ba'al den opphøyede, i jødedom og NT brukt om lederen for de onde onder, djevelen). I møte med disse kritikerne, argumenterer Jesus for rimeligheten i at hans undergjerninger og de undergjerninger fariseernes tilhenger utfører blir bedømt på like vilkår. Dersom Jesus drev ut demoner ved djevelens hjelp, måtte dette også være tilfelle når fariseernes tilhengere utførte mirakler, og omvendt (v 15–19). Jesus legger til rette for troen på at det er ved «Guds finger» den stumme har fått hjelp. I så fall er Guds rike kommet nær og er nærværende hos mennesker som trenger Gud (v 20). Uttrykket «Guds finger» er hentet fra GT og betegner Guds inngripen, særlig brukt i forbindelse med Moses sine tegnhandlinger i Egypt, se 2. Mos 8, 19.

Jesus utfordrer sine tilhørere til å velge side, nøytralitet er utelukket (v. 21 ff), «Den som

ikke er med meg, er mot meg» (v 23). Dersom tilhørerne ikke tar stilling, kan konsekvensene bli verre enn verst (tallsymbolikken med 7 onde ånder, 7 står for helhet) (v 24–26).

Teksten avsluttes med særstoff hos Lukas: Kvinnen som saligpriser Maria og Jesu tilsvaret om å holde fast på Guds ord (v 27–28). Med dette kirkeliggjør Lukas teksten. Ordet kan drive djevleskapen på flukt. På samme måte brukes Ordet mot det onde i Luthers salmetekst Vår Gud han er så fast en borg.

Teksten er lang, og dersom vi ikke finner svært gode grunner for å lese alt, er det greit å avslutte med v 23.

Til prekenen – hvordan går jeg inn i tekstens virkelighetsforståelse?

Det er mange veier å gå med denne teksten. President Bush (mis-)brakte v 23 da han skulle samle støtte for sin egen strategi i Irak-krigen, og det kunne være fristende å ta et oppgjør med slik bibelbruk. Jeg avstår denne gangen. I stedet vil jeg skissere to mulige innfallsvinkler. Disse illustrerer samtidig et viktig dilemma i prekanteksten for meg og mange predikanter: Hvordan stiller vi oss til den hendelsen som Lukas beskriver? Kan vi akseptere at en ond ånd er årsak til stumhet og andre lidelser? Lukas og hele Det nye testamentet formidler et verdensbilde og en virkelighetsforståelse som har vært fremmed for meg.

1. En tradisjonell preken i fastetiden: Å leve i forsakelse og tro

Vi kan ta utgangspunkt i NoS 733 v 1: *Noen må våke i verdens natt, noen må tro i mørke. Noen må kjempe for andres rett. Gud la ditt rikes tegn bli sett!* Vi kan fokusere på åndskampen som en kamp mot det onde definert som det som bryter ned og ødelegger personer, relasjoner, miljø. Å leve som kristen er ta opp kampen og å leve i forsakelse og tro. Vi forsaker ødeleggende krefter, og gir makt og plass til det gode i livet. Lyset er vårt sted, kjærligheten vår vei, jrf leseteksten fra Ef 5. Verdinøytralitet er en illusjon.

Dette betyr ikke at vi som kristne unngår det onde. Men vi kjenner Ham som er sterkere enn alt. Om vi lever eller dør, hører vi Herren til. I kollektbønnen ber vi om å holdes fast hos ham.

Fredsprisminneren og hennes virksomhet kan brukes som eksempel til inspirasjon, omtrent

som bruken av beretningene om helgenes liv og forblide i katolsk forkynnertradisjon.

2. En preken som reflekterer over samtidens interesse for animisme og spiritisme

Hvordan skal kirken stille seg til at det i samtiden tydelig er blitt moderne å tenke seg et univers befolket av ånder, engler, demoner? Ukeblad, aviser, TV-serier, filmer osv viser en økende interesse for det magiske og mystiske. For noen ukert siden var troen på det overnaturlige fokusert i NRKs søndagsprogram «Mon Tro». Hva gjør vi når folk i soknet opplever at noen spøker i huset deres, og ber oss om hjelp?

Dersom denne innfallsvinkelen velges, er det nyttig å lese artikkelen til Arild Romarheim, Åndenes makt, i Halvårsskrift for Praktisk teologi 2-2004. Romarheim gir en oversikt over de nye fenomenene og gir praktisk hjelp for presten til gjennomtenkning av en relevant kirkelig tenkning og praksis. Han skriver: «*Det dreier seg om virkeliggjørelsen av den enkle bønn i Fadervår. La ditt rike komme!*» Han mener presten har mye hjelp å gi, og advarer mot demonisering av overnaturlige erfaringer. Artikkelen kan godt danne grunnlag for en preken. Det er verd å tenke over denne muligheten, især dersom det er mange unge tilstede.

Til gudstjenesten – sats på gode salmer

Fastegudstjenestens ramme er relativt fast med Litaniet som viktig element. Det går likevel godt an å velge en lærepreken slik forslag nr 2 antyder, og bruke salmene til å ivareta den meditative forberedelsen til påsken.

To salmer går direkte på prekantekstens beretning om han som seirer over det vonde, nemlig NoS 109 (med kvinnens saligprisning av Maria) og 110. Flere av fastetidens salmer kan brukes. Det er dessuten mange salmer som tar opp tema fra leseteksten om å vandre i lyset. En klassiker til dagen er Vår Gud han er så fast en borg (NoS 295). Kanskje kan vi bruke 460/461. Selv har jeg sans for 733 (se over).

BRITA HARDEBERG

sokneprest i Ilen

brita.hardeberg@kirken.trondheim.no

4. søndag i faste – Midtfaste

6. mars 2005

Prekatekst: 5 Mos 8, 1–3

1 Joh 5, 1–15; Joh 6, 1–15

Til dagen

Fra gammelt av har søndag midtfaste vært en dag med Guds omsorg og Jesus som livets brød nettopp i nattverden som tema. Jfr. G. Voigt til dagens evangelium fra Joh 6: *Kristus er livets brød. Det sanne livet har vi bare (1) fra ham selv, (2) ved hans offer (3) i hans måltid.* (Der schmale Weg, 1973, s 347ff). Det er i pakt med gammel kirkelig praksis at Tore Kopperud skriver «Ingen gudstjeneste uten nattverd på denne søndagen.» (På vandring gjennom kirkeåret, 1986 s. 76.) Dette legger gjerne føringer både for forståelsen av tekstene og for praksis.

Til teksten

Til denne kirkelige tradisjon kommer så vår tekst 5 Mos 8, 1–3, et utsnitt av avsnittet 5 Mos 8, 1–6. Vi merker oss at vi i evangeliet på 1. sd. i faste hørte v 3 sitert av Jesus (Matt 4, 4), og kunne derfor spørre om 5 Mos 8, 1–3 heller skulle vært lesetekst på denne søndagen. Jeg vil imidlertid peke på at 5 Mos 8, 1–3 også har viktige berøringspunkter med Joh 6:

v 2: *prøve* – Joh 6, 6: «dette sa han for å prøve ham»

v 3: *manna* – Joh 6, 31 og Joh 6, 49.

v 3: *leve* av hvert ord som kommer ut av Guds munn – Joh 6, 68: «du har det evige livs ord.»

Beskrivelsen av mannaunderet i Joh 6 reflekterer særlig Salme 78 og Neh 9 («brød fra himmelen»). Tankeføringen i hele Joh 6 minner imidlertid om 5 Mos 8: (1) prøvelse – (2) under/tegn – (3) tydning av tegnet / lærdom av hendelsen. Altså: Likesom Herren ville lære Israelfolket noe ved at fedrene fikk manna, ville Jesus lære folket noe gjennom brødunderet.

Vi kan spørre om dette «noe» er knyttet spesielt til nattverden, eller om det gjelder Jesu person og verk i mer allmenn forstand, m.a.o.: er Joh 6 en nattverstekst eller ikke? Begge oppfatninger har sterke talsmenn. Jeg tenker at vi ikke nødvendigvis må velge. Nøden og døden er en uavvendelig side ved jordelivet etter fallet – inn i dette sender Gud Sønnen og midt i fel-

lesskapet om ham dekker Gud nattverdbordet for oss med syndenes forlatelse, liv og salighet.

von Rad ser teksten i 5 Mos 8, 1–3 som en nytolkning av teksten i 2 Mos 16, en spiritualisering av mannaunderet, fra livsopphold til belæring (ATD). Bjerkholt (Så sier kirkens Herre, 1978) ser teksten ikke som en nytolkning av mannaunderet, men som tekst om at Gud prøver sine barn. Bjerkholt nevner inn *hele* ørkenvandringen (jfr. v 4), ikke bare mannaen, som eksempel på at Gud prøver sine barn for at de skal lære å lyde hans bud og ha tro til løftet. Jeg holder for at det er et element av nytolkning i 5 Mos 8, og at det fører oss videre til NT.

Guds omsorg er et element både i 5 Mos 8 og i Joh 6, hans oppdragelse av sitt folk likeså. Han vil dra oss med milde bånd, ja med «kjærlighetens tømmer» (se Hos 11, 4 – en tekst som for øvrig også synes å tolke mannaunderet, idet den fortsetter med: «jeg bøyd meg ned og gav dem mat»!).

G. Voigt lar teksten handle om *Guds historie med sitt folk: Oppdragelse, Prøvelse og Møte.* (Die bessere Gerechtigkeit, 1982 s 159ff) Slik også Bjørndalen (1983) som sammenfatter: – Veien til overlevelse er lydhighet. Ørkenfaser i mitt liv er noe Gud bruker for å lære meg om min avhengighet av ham. Teksten går en taktfull omvei gjennom fedrene, Gud er ikke den som alene former vårt liv, men den som fører oss fram, Guds vilje er god, Jesus er det fremste uttrykk for det. Hvordan skal vi overleve med hverandre? Først Jesus og syndenes forlatelse gir meg kraft til å leve etter Guds vilje. Si noe om arbeidet med å finne Guds vilje.

Fra 1977 av var bare v 2 og 3 tatt med. Ved revisjonen av tekstboken på 80-tallet kom også v 1 med. Gevinsten ved dette er moderat. V 4–6 ville vært en mer fruktbar utvidelse, særlig på grunn av v 5.

Detaljer

v 1 og 11: *bud*

Hebr.: *mi_wah* = befaling, *bud* av *_WH* pi befale. Verbet forekommer 485 x i pi: 5 Mos (88 x), 2. Mos (53 x), 4. Mos (46 x), Josva (43 x), Jeremia (39 x). Substantivet 181 x: 5 Mos (43 x), Salmene (26 x, derav 22 x i Salme 119), 2 Krøn (19 x). «Alle de bud som jeg gir deg i dag» er en fast vending i 5 Mos, og *mi_wah* er det bærende ordet for lov i 5. Mosebok.

v 2: Kom i hu

NO83 oversetter gjerne med «komme i hu» når Gud/Herren er subjekt. Når mennesker husker, heter det også «komme i hu» når det er Gud eller hans bud og gjerninger som skal huskes, mens en i alminnelighet bruker «huske.» Det bør det hete, også her!

Oversettelsen er ikke konsekvent. 5 Mos 15, 15 og 24, 18 er temmelig like i ordvalg og mening, det første stedet har «Husk», det andre har «Kom i hu». Den nye danske bibeloversettelse bruker å huske begge steder. «Komme i hu» er ikke lenger gangbar bibeldansk, og uttrykket burde for lengst vært ute av den norske bokmålsbibelen.

v 2 Herren din Gud

Uttrykket vil understreke forholdet mellom Israel og Herren. I vår sammenheng kan vi hente stoff fra Luthers forklaring til det 1. bud i den Store Katekismen.

v 2: ydmyke

Uttrykket kan bety ydmyke, men også plage, 5 Mos 26, 6.

v 2 prøve

Dette er et viktig ord både her og andre steder. Herren prøver mennesker, se også v 16. Et sentralt sted er 1 Mos 22, 1. Mennesker skal derimot ikke driste seg til å prøve Gud, 5 Mos 6, 16.

v 2: hva som bodde i ditt hjerte

Hjerte er et mye brukt ord i 5 Mosebok og betegner det sentrale i den enkelte. En beslektet språkbruk finner vi i Jer 4, 4 der det er tale om å «ta bort hjertets forhold.»

v 3: Så gav han deg manna

Det er antatt at manna var en dråpeformet dan-nelse på bladene til Manna-tamarisken (*tamarix mannifera*). Andre hevder at mannaen ikke kan forklares slik, tamarisken danner manna bare til visse tider, mens den bibelske beretningen forutsetter at mannaen var der kontinuerlig til landnåmet begynte. På den annen side dannes mannaen gjennom hele sesongen, noe opphold på sabbaten er det ikke tale om.

v 3 ikke bare av brod, men av hvert ord ...

Uttrykket er ikke uten videre klart, men «det

som går ut av Guds munn» er i sammenhengen her Guds bud, en overlever i ødemarken ved å følge Guds gode vilje. Det gjaldt i ørkenen, det gjelder også i kulturlandskapet, i byene. Guds vilje er forstått som «fleksible men dynamiske impulser til preging av endrede forhold» (A. J. Bjørndalen i LK 1983:69)

For den som leser t. o. m. v 6 (og det bør alle): v 5: oppdra

Hebr.: YSR = undervise, pi vise til rette, tukte. Merk at i vår tekst er det farskjærligheten som danner modell.

Underveis til prekenen

Ørkenen i livet

Antakelig er vår tekst en deuteronomistisk preken til Israelsfolket i kongetiden. Den taler om fedrenes ørkenerfaringer – mens barna nå lever i rikdom og trygghet. Men mennesket lever ikke av brød alene, det minner deuteronomistene folket om ved å vise til Guds omsorg for fedrene i ørkenen. Det var en hensikt med den, leser vi, de skulle lære noe av lidelsen, noe etterkommerne heller ikke må glemme, så de glemmer Guds bud.

«Du oppdrar oss med kors og trengsel for ditt rike,» bekjente vi i den gamle kirkebønnen. Vi nøler litt med det nå. Tanken om lidelsens mening er ikke lett når katastrofer rammer millioner. «Det er vel en mening med det,» hører vi fra tid til annen. Det er et litt upresist utsagn. Noen tolker det i retning av «det er en årsak til det.» Så ser de med urette seg selv som årsaken til det ufattelig onde og vonde – og lider dobbelt. Disiplene spurte Jesus en gang ut fra en liknende tankegang: «Er det han eller foreldrene som har syndet, siden han ble født blind.» (Joh 9) Jesu svar går ut på at ulykken ikke har en slik årsak, men en hensikt.

Kan vi si at «Det er vel en mening med det» egentlig bør hete: «Det er vel en hensikt med det?» Jeg vet ikke. Jeg synes i så fall virkemidlene er voldsomme mange ganger, ufattelig voldsomme. Likevel er ordene om at det er vel en mening med det, som en slags bekjennelse av at lengst ute i tilværelsens trosse, holder Gud fast. Jeg har brukt 5 Mos 29, 29 som pretekst i noen tunge begravelser. Om det er en mening med det som er skjedd, hører den i så fall Gud til. Men Han har åpenbart sitt sin-

nelag i Ordet om Jesus, han som gråt ved Lasarus' grav.

Ordene retter seg til tilhørerne indirekte, via fedrene. Den retter seg ikke til mennesker i nød for å si: Lidelsen har en hensikt. Den retter seg til barna til dem som ble bevart gjennom nøden og sier: Bevarelsen hadde en hensikt. Det kan jeg si, og jeg kan si noe om at når vi kan høre Guds gode ord og være sammen ved Guds nådes bord, da har Gud holdt oss oppe til denne dag for å lære oss at Han er livets kilde, all trøsts Gud.

Til prekenen

Innledning

Vi feirer 100-års jubileum for Norge som selvstendig stat i år. Det har vært 100 bevegede år, med både nød og utfrielse. Vi synger om «alt hva fedrene har kjempet, mødrene har grett» og den Herre som stille lempet og glemmer rent at Bjørnson skrev sin tekst allerede i 1856. De skiftende kår er ett av tilværelsens grunndrag. Ved overgangen til ett nytt årtusen og inngangen til et nytt selvstendig hundreår kan det virke som om premisene for den enkeltes liv er så endret at de gamle bud og løfter er foreldet. Slik kunne Israelfolket også tenke, når de så tilbake på ordene fra ørkentiden. Da var de henvist til Guds oppholdende gjerning i ødemarken, nå levde de i et langt mer selvberget samfunn.

Guds omsorg og Guds bud er ikke gått ut på dato
Kravene i de nære livsforbindelser består gjennom skiftende tider. Å være trofast, sann, overbærende og god er ikke foreldet. Kanskje greide en det best før, men det trengs mest nå.

En del av «vår tid» består i et engasjement i saker som avleder fra det sentrale krav til å være medmenneske. Ressursene går med til sirkus for de få i stedet for til brød for de mange.

Gud vil dra oss til seg

«Etter det fikk jeg en helt annen målestokk for hva som var viktig.» Vi har hørt det, kanskje sagt det selv også etter en «ørkenhendelse» der vi var i nød /fare og ble berget. Flaksforsker *Karl Halvor Teigen* ved Psykologisk institutt (UiO) fortalte på TV en lørdag i januar 2005 om fortellinger om flaks; de høres som

ulykkesfortellinger, men så vendes det hele til det gode, rent mirakuløst. «Jeg hadde flaks,» sier fortelleren, eller: «Jeg hadde englevakt.»

Andre livsfortellinger handler om hvordan de tunge og vanskelige dagene gikk, tross alt. Uten dramatiske vendepunkter, men bedre smått om senn.

Da fedrene i ørkenen opplevde trengsel og hjelp, var det for at de skulle lære noe om avhengighet av Gud. På et for oss uforståelig vis ble det som hendte en del av Guds oppdragelse. Gjennom bevarelsen ville Gud dra dem til seg – slik også med oss.

Prøven avslører våre motiver

Hvordan opplever vi oss selv i prøvelsen, hvordan tar vi motgang, urettferdighet? Noen lærer å banne, andre lærer å be. Et døpt menneske har barnets rett til å klage til Gud. Kanskje er det til tider nettopp gjennom klagen til Gud at vi kan uttrykke vår tro og gi ære til han som hører og svarer.

I prøven møter Gud oss

Vi vet at vi ikke består alle prøver – likevel møter Gud oss i trengselen. Han gir hjelp og trøst, han sender hjelp som vi ikke visste av på forhånd, lik mannaen i ørkenen. Han dekker bord for oss like for våre fienders øyne. Mens anklagene og prøvelsene må stå maktesløse og se på, dekker han nattverdbordet for oss. Der gir han oss også hjerte til å leve etter de gamle bud og løfter i nye tider.

Salmer, i salmebokens rekkefølge

NoS 415: Du Far og Herre
NoS 467 Som hjorten så klagende skriker (en mesterlig gjendiktning av Salme 42–43)
NoS 468: Nærmere deg, min Gud
NoS 475: Tårnøye bølger slår
NoS 476: Vær sterk, min sjel, i denne tid
NoS 650: Jesus, livets sol og glede
NoS 655: O Gud, i vedens ørkenland
NoS 656: Vårt alterbord er dekket

BIRGER HENRIK FOSSUM
sokneprest i Trøgstad

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE TIL LEDIGE STILLINGER

Nidaros bispedømme

*Kapellan i Frøya prestegjeld
(Orkdal prosti) i Nidaros bispedømme*

Stig Jørund B. Arnesen

*Kapellan i Nedre Stjørdal prestegjeld
(Stjørdal prosti) i Nidaros bispedømme*

Anne Beate Leivann
Per Erik Karlsson Brodal
Mette Bundgaard Andersen
Sdtig Jørund B. Arnesen
Tine Jøhnk

Nord-Hålogaland bispedømme

*Sokneprest i Berlevåg i Nord-Hålogaland
bispedømme*

Vikarprest Tore Thomassen, pt. Harstad - 54 år
Stig Jørund B. Arnesen, Vетtre, - 30 år
Arnt-Håkon Nordkil, Berlevåg, - 33 år
En ønsker ikke sitt navn offentliggjort.

*Prostiprest i Nord-Troms prosti i
Nord-Hålogaland bispedømme*

Stig Jørund B. Arnesen, Vетtre, - 30 år

LEDIGE STILLINGER

Oslo bispedømme

*Sokneprest i Bærum prosti med Haslum sokn
som tjenestested i Oslo bispedømme*

Bærum prosti er geografisk sammenfallende med Bærum kommune i Akershus fylke og har vel 100.000 innbyggere.

Prostiet har vært gjennom en omorganisering som blir iverksatt i 2005. Menighetene er delt i tre arbeidsområder, Vest, Øst og Syd. Haslum menighet er en del av Bærum Øst. Det innebærer samarbeid med nabomenighetene i Østerås, Grinilund og Jar. Det er allerede innarbeidet samarbeid om enkelte gudstjenester og konfirmantarbeidet. Endelig implementering av nye tjenesteordninger kan medføre ytterligere endringer. Hovedvekten av sokneprestens ansvar og arbeid vil likevel ligge i Haslum menighet.

I Haslum sokn er det vel 11.000 innbyggere, hvorav ca 9 400 er medlemmer av Den norske kirke. Vel 40% av befolkningen er mellom 30 og 60 år. Ca 25 % av menigheten består av mennesker under 20 år. Kommunikasjonsforholdene er gode og avstandene er korte innen soknet. Det er 4 km fra kirken til soknets yttergrenser. Bekkestua er soknets handelssentrum.

Haslum kirke er en vakker middelalderkirke med 230 sitteplasser. Den gamle kirken er nærmest et ikon for folk på Haslum – mange ønsker å bruke kirken til kirkelige seremonier. Menighetshuset ligger 400 m fra kirken og har preg av å være et lokalt grendehus.

I kort avstand fra kirken ligger en barne- skole, ungdomsskole og videregående skole.

Haslum menighet er medeier i Haslumseter skogskapell der det er gudstjenester hele året. Menigheten har ansvar for enkelte gudstjenester i kapellet, som i hovedsak holdes av lekfolk. Haslum menighet driver barnehage for inntil 18 barn. Haug skole- & ressurscenter (for barne- og ungdomsskoleelever med ulike funksjonshemminger) ligger innenfor menighetens grenser. Vi betjener enda en barneskole i ytterkant av soknet.

Haslum kirke er startsted for Pilegrimsleden og skoleundervisning med vandring for alle 6. klassinger i Bærum kommune.

De 10 husfelleskapene er en bærebjelke i arbeidet i soknet. Frivillige driver diakonalt arbeid rettet mot barn og eldre, og har regelmessige samlinger på menighetshuset. Haslum menighet har i over 10 år hatt arbeid rettet mot skilte og separerte. Dette arbeidet er nå i samarbeid med andre Bærumsmenigheter. Ungdomsarbeidet er bygget opp rundt konfirmantarbeidet. Ca 75 % av konfirmantkullet, 128 konfirmanter, ønsker konfirmasjon i Haslum menighet 2004-2005. Kullet er nå så stort at vi må avvikle tre konfirmantleirer. Menigheten har et diakonalt ungdomsarbeid rettet mot barn/unge i alder 14-18 år i samarbeid med Haslum Lions. Vi tilbyr samlivskurs for unge som vil gifte seg. Haslum menighet har kontrakt med to misjonsselskaper om prosjekter i Nepal og Kamerun.

I Haslum kirke er det gudstjeneste hver søndag. Gudstjenestene deles mellom soknets prester. Kirken holdes åpent en kveld i uken til meditasjon og bønn. Det holdes enkelte konserter gjennom året. Haslum kirke er en typisk vigselkirke med gjennomsnittlig 75 vigslers i året. Fra Haslum menighet er det rundt 60 gravferder hvert år. 85 % bisettes ved Haslum krematorium.

Staben består for tiden av sokneprest, kapellan, daglig leder, ungdomsprest, kateket, kantor, sekretær, kirketjener/vaktmester og styrer i menighetsbarnehagen. For tiden er stillingen som diakon ubesatt. Sokneprest og kapellan deler likt på de kirkelige handlingene. Ungdomspresten, som menigheten selv lønner, holder enkelte gudstjenester og bruker mesteparten av sin tid blant konfirmanter, ungdom i Nettverk 14-18 og Ten Sing.

Soknepresten deltar i sokneprestforum fel-

les for Asker og Bærum prostier, ledet av prostene.

Tekstgjennomgåelse for prestene i Asker og Bærum prostier samler hver tirsdag 25 prester. Vi har et godt innarbeidet prestefellesskap i prostiet.

Menighetsråd og stab har felles visjon og strategi. Visjonen er: Å tegne Guds himmel over Haslum slik at det skaper tro og kristen identitet, forener generasjoner, formidler håp, gir rom for menneskers livsfortellinger og livserfaringer. Av strategiske områder arbeider vi med trosopplæring, frivillighet, givertjenesten, ungdomsarbeid og familierettet relasjonsarbeid.

Haslum menighet søker en sokneprest som er glad i folkekirken og som vil være åndelig leder i en folkekirkemenighet. Vi søker en person som vil delta i vårt stadige fornyelsesarbeid av gudstjenesten og forkynnelsen, og som selv er glad i å forkynne. Soknepresten må ha gode samarbeidsevner, lederegenskaper, være en lagspiller og være i stand til å inspirere sine medarbeidere. Personlig egnet-het vil bli vektlagt.

Målform er bokmål.

Prestebolig, byggeår 1982, ligger i Østenånsveien 50. Kort vei til barneskole og kirken. Huset er en 270 m2 stor enebolig i liten hage og rolig område sentralt på Haslum. Entré i 1. etg. med stor stue og spisestue, renovert kjøkken, bad m / wc i tillegg til separat wc og 2 store soverom. 2. etg. har god loftstue, 2 soverom, bad og eget wc. I underetasjen er det lyse kontor / hobbyrom, boder og eget wc også her. Bærum kommune vil bygge garasje inntil boligen. Arbeidsgiver / Oslo Bispedømmeråd trekker vanlig husleie som boligfradrag i bruttolønn hver måned.

Stillingen lønnes i kode 0930 - Sokneprest i lønsspennet l.tr. 50-62. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. Godtgjørelser etter gjeldende satser.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til Bærum prosti v/ prost Liv Rosmer Fisknes tlf 67 11 16 80, eller til Haslum menighetskontor tlf 67 52 57 50 ved fung. sokneprest Gunnar Kolaas, som også har mobiltlf 472 97 394.

Skriftlig søknad med CV, godkjente vitnemål, relevante attester og referanser må være Oslo Bispedømmeråd, Postboks 9307 Grønland, 0135 OSLO i hende innen 2. februar 2005.

Hamar bispedømme

2 stillinger som kapellan i Elverum prestegjeld i Hamar bispedømme

Det er ledig 2 stillinger som kapellan i Elverum prestegjeld i Sør-Østerdal prosti i Hamar bispedømme. Stillingene har Elverum prestegjeld som tjenestedistrikt. Den ene stillingen er kapellan I og har Elverum sokn som tjenestetested. Den andre stillingen har soknene i Østre Elverum som tjenestetested. Når ny tjenesteordning er innført, vil det medføre endringer i tjenestedistrikt.

Prestegjeldet

Elverum prestegjeld består av fem sokn: *Elverum* er det største soknet (13 600 innb.) med hovedkirken. Elverum kirke (1736) er en tømret korskirke. Fellesrådet disponerer en større bygning i Elverum sentrum med menighetslokaler og kontorer for alle ansatte i prestegjeldet. Østre Elverum består av soknene *Hernes* (1 100 innb.), *Nordskogbygda* (800 innb.) og *Sørskogbygda* (1000 innb.). *Hernes kirke* (1935) er en langkirke i betong. *Nordskogbygda kirke* (1873) og *Sørskogbygda kirke* (1873) er tradisjonelle langkirker av tre. Ved *Sørskogbygda kirke* er det egen kirkestue. *Heradsbygd sokn* (2 200 innb.) har en tømret langkirke (1895) med menighetslokaler i underetasjen. Det holdes 198 gudstjenester pr år i prestegjeldet, det er ca 185 gravferder, 170 konfirmanter, det døpes ca 150 barn.

Kommunen

Prestegjeldet faller sammen med Elverum kommune. Folketallet er ca 18 700. Kommunen er en vekstkommune og har et variert næringsliv. Aldersfordelingen er normal, men med aldrende befolkning i bygdene og tilflytting av unge familier i sentrumsområdet. Elverum by er servicesenter for regionen. Det er mange offentlige arbeidsplasser: Sykehuset Innlandet, Høgskolen i Hedmark med lærer- og sykepleieutdanning og Forsvaret. Det er 9 barneskoler, 2 ungdomsskoler og en videregående skole. Elverum har et bredt og mangesidig kulturliv for både barn og voksne. Det frivillige engasjementet er betydelig. Idrettsarbeidet står sterkt.

Stillinger og organisasjon

Elverum prestegjeld betjenes av sokneprest og 3 kapellaner. I tillegg er en kateketstilling for tiden disponert som menighetsprest. Soknepresten er prost. Det er 0,6 soknediakon, 2,2 organister, 0,2 korleder for barnekor i Elverum sokn og kirketjenere i deltidsstillinger. Det er utviklet administrative rutiner som gir god støtte for det faglige arbeidet. Det er kirkeverge, kontorleder og lønnet sekretær for menighetsrådene. Kirkekontoret er en godt fungerende enhet der alle ansatte har daglig arbeidsfelleskap. Det er arbeidet målrettet med å utvikle en hensiktsmessig organisasjon. Kontorforholdene er meget gode.

Prosten er medlem i Fellesrådet. De utlyste kapellanstillingene er medlem henholdsvis i Elverum menighetsråd og i menighetsrådene i Østre Elverum.

Prostiet er godt organisert og har godt tilrettelagte arbeidsplaner. Det legges stor vekt på kollegafelleskap og aktiv fagutvikling.

Mål for det kirkelige arbeidet

Visjonen for det kirkelige arbeidet i Elverum er «*En kirke for folket*». Det er arbeidet fram en strategi for å styrke og utvikle folkekirken. Målsettingen er å bygge tilhørighet mellom kirke og folk. Det forventes at den som tilsettes kan gå inn i et aktivt medarbeiderskap for å virkeliggjøre visjon og mål. Det kan vises til gode resultater i økende oppslutning og større bredde. I samarbeid mellom menighetsrådene og de ansatte er det utviklet planer etter en folkekirkelig strategi. Det gjelder gudstjenestearbeidet, dopsopplæringen, konfirmantoppleggene og det diakonale arbeidet. Det legges stor vekt på arbeidet med de kirkelige handlinger og på å knytte forbindelseslinjer mellom gudstjenestene og livet i lokalsamfunnet. Det drives aktivt liturgisk utviklingsarbeid. Det er et omfattende samarbeid med barnehage og skole. Konfirmantopplegget vektlegger å gi kjennskap til og trygghet i de kirkelige ritualer, til kirkehuset og de religiøse symboler. Det kirke-musikalske miljø i Elverum har sterke tradisjoner, og kor er prioritert arbeidsform i barnearbeidet. Det er en målsetting at kirken kan framstå som en integrert del av det lokale kulturuttrykk.

De to stillingenes særlige arbeidsområder
Kapellanen med tjenestested Elverum sokn er kapellan I og er prestens stedfortreder. Kapellanen har sete i Elverum menighetsråd og har ansvar for samarbeidet med menighetsrådets virksomhet. Kapellanen har et særlig ansvar for å videreutvikle et variert gudstjenesteliv i Elverum kirke etter en folkekirkelig modell. Kirken har 94 gudstjenester pr år der ca 20 gudstjenester er spesielt tilrettelagt for utvikling av form og innhold. Kirkens voksen- og barnekor er en viktig del gudstjenestene. Familiegudstjenestene, høytidenes gudstjenester og gudstjenestene med relasjon til livsfasene er spesielt godt besøk. Gjennomsnitt besøk ved hovedgudstjenesten er 167. Kapellanen har hovedansvar for konfirmanntopplegget og samarbeider nært med menighetspresten, som har ansvar for dåpsopplæringsplanen og samarbeidet med skolen.

Kapellanen med tjenestested Østre Elverum har sete i menighetsrådene der og har ansvar for samarbeidet med disse menighetsrådenes virksomhet. Kapellanen har ansvar for konfirmanntopplegg og dåpsopplæringsplan. Hernes sokn er i vekst. Kapellanen vil i en satsningsperiode for dette soknet bli tillagt en særlig arbeidsoppgave i å initiere og utvikle integrasjonstiltak mellom kirke og lokalsamfunn etter en folkekirkelig modell. Stikkord er tilhørighet, bredde, samarbeid og livstolkning. Nordskogbygda og Sørskogbygda sokn har fallende folketall. En særlig utfordring her er å utvikle en adekvat kirkelig tjeneste for bygd-samfunn med synkende og aldrende befolkning. Gjennomsnitt besøk ved hovedgudstjenesten i soknene i Østre Elverum er 73.

Nye tjenesteordninger kan medføre endringer også i prestestillingene og arbeidsfelt.

Arbeidsfordeling

Bestemmelse av tjenestested gir uttrykk for en ønsket geografisk ansvarsdeling mellom prestene. Men alle prestene utfører tjenester i hele tjenestedistriktet etter oppsatt arbeidsplan. I forståelse med menighetsrådene fordeles på prestene ansvar for spesielle arbeidsoppgaver i hele tjenestedistriktet som konfirmanntopplegg, samarbeid med skole og barnehage, institusjonstjenesten, ungdomsarbeid, diakonale tiltak.

Ledelsen vektlegger god organisering av arbeidstid og fritid. 20 % av arbeidstiden avsettes til egenutvikling, enten som organiserte fellestiltak eller som individuelle opplegg. Arbeidsfelleskapet er orientert mot erfaringsdeling, fagutvikling, kvalitetssikring og endring.

Det settes store krav til evne og vilje til samarbeid. Personlig egnethet vil bli vektlagt. Det tilstrebes en mest mulig likevektig fordeling mellom kjønnene på stillingene i menighetene.

Boliger

Begge stillingene har boplikt i soknet. Det er for tiden ikke tjenestebolig for kapellanen i Elverum sokn. Kommunen vil skaffe tjenestebolig. Kapellan i Østre Elverum har kommunal tjenestebolig i Hernes. Boligen er bygget i 1998 og er en moderne bolig på 148 kvm boareal. Det er 4 soverom. Det er ca 1 km til barneskole.

«Haglebu fjellkirke»

Eggedalsfjella/Norefjell

Flott beliggenhet ca. 800 m.o.h.

Ca. 15 mil fra Oslo

Boligavd. med fullt utstyrt kjøkken.

Innlagt vann – stilles til fri disposisjon

Vi trenger prest/stud.theol. til følgende tider

Palmesøndag. Skjærtorsdag og

1. påskedag

Videre: 10 juli – 4. sept-18. sept og

2. okt.

Henvendelse til:

A.H. Bergem. Bolstadhagen 44,
3028 Drammen.

Tlf. 32 82 17 31 / 908 68 816

Husleie og boforhold reguleres av de til en hver tid gjeldende regler for tjenesteboliger. Den som blir tilsatt, må rette seg etter disse regler og de bestemmelser som måtte bli truffet om leie, bruk og eventuell flytting av bosted. Tjenestebolig for prester er tjenestebolig i henhold til husleielovens § 11.3. Dette gir leieren færre rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Diverse

Målform i kirke og skole er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer. Kapellan I lønnes i lønnskode 1359 ltr. 43-60. Kapellan lønnes i lønnskode 0922 ltr. 43-58. Innskudd i Statens pensjonskasse. Tje-

nestetelefon, skyssgodtgjørelse og tilskudd til tjenestedrakt dekkes av bispedømmerrådet. Tilsetting skjer i henhold til gjeldende regelverk og tjenesteordning for prestetjeneste i Den norske kirke. Søkere må rette seg etter endringer i gjøremål, tjenestested og tjenstedistrikt som følger av nye tjenesteordninger.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fåes ved henvendelse til kirkekontoret i Elverum, tlf 62435270, eller til Hamar bispedømmekontor, tlf 62550350.

Søknad med CV, vitnemål, attester og referanser sendes Hamar bispedømmerråd, Postboks 172, 2302 Hamar, innen 4. mars 2005.

Aktuelt fra Avenir Forlag

Kristin Solli Schøien

EN KURV TIL MIN DATTER

Kr 438,-

Mange kjenner på behovet for meningsfulle markeringer og tradisjoner. Kristin Solli Schøien er kunnskapsrik og entusiastisk og har skrevet en lærerik, vakker og fantasieggende bok om hvordan vi kan leve med i gamle tradisjoner og samtidig skape våre egne. Boken tar utgangspunkt i – og fletter sammen – livsrytmen, årsrytmen og kirkeårets rytme.

Her er det mye å hente for den som arbeider i kirken! Mye kunnskap om høytider og merkedager, symboler og gamle skikker, poenger til prekenes og undervisning, ideer til feiring og fester...

H05000153

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av pra Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto Myrseth og instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Bjorg Gjelsvik,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

- Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:
1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
  2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
  3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
  4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
  5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
  6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Lena Bergström

Å GI PLESS TIL EN ANNEN

Om åndelighet, forelderrollen og hverdagslivet

Gjenkjennelig, treffsikkert – og ikke uten glimt i øyet – om tidsklemme, utilstrekkelighet, trøtthet og dårlig samvittighet. Men først og fremst en bok som setter oss på sporet av en åndelighet som får plass i livet slik det er.

Kr 198,-

Luther Forlag

Aktuelt fra Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no